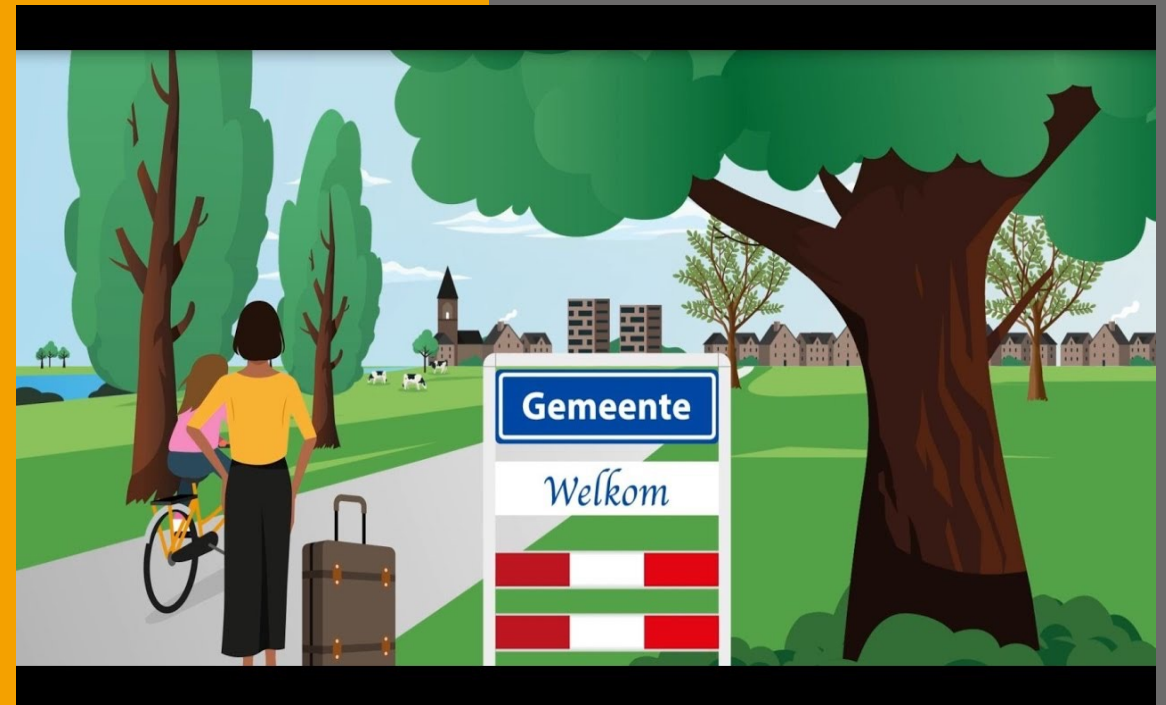

Je welkom weten

*over (sociale) toegankelijkheid,
meedoen en meetellen*

Alice Schippers

Bijzonder hoogleraar Disability Studies
Universiteit voor Humanistiek, Utrecht

Wat stelt dit beeld voor?

Herkenning?

Kunst?

Deze poster werd opgehangen in diverse publieke ruimten, o.a. op stations.

De NS weigerde de poster, omdat die als confronterend kon worden ervaren.

Desgevraagd gaf een woordvoerder aan dat dit niet te maken had met het feit dat de persoon op de poster naakt was, maar omdat die deels een arm en een been miste.

“Het station moet een prettige plek zijn om te verblijven”, aldus de woordvoerder (Kool & Sergeant, 2020).

Wereldwijd leeft 12-15% van de wereldbevolking met beperkingen (World Health Organisation)

In NL: circa 2 miljoen mensen leven met beperkingen

Daarnaast nog veel meer mensen voor wie samen-leven bemoeilijkt wordt door bijvoorbeeld:

- laaggeletterdheid, waaronder digitaal
- eenzaamheid
- mentale gesteldheid, waaronder ouderdomsziekten

Kortom: 'gemarginaliseerden'

Wie wij als 'gemarginaliseerd' bestempelen, varieert in tijd, plaats en context

- In 2016 geratificeerd
 - > o.a. inclusieagenda's per gemeente
- Na 5 jaar concludeerde het Nivel: weinig verbetering in het 'naar wens en vermogen meedoen in de samenleving'
 - > met name ontevredenheid over: buren of vrienden ontmoeten, uitstapjes maken en werken

Vergelijking van participatie t.o.v. de 'algemene bevolking'

-> Horen mensen met beperkingen er wel bij?

- Aanwezigheid van *mensen met beperkingen* beïnvloedt het denken over de mens(heid)
- Verstandelijke beperkingen nog wel het meest

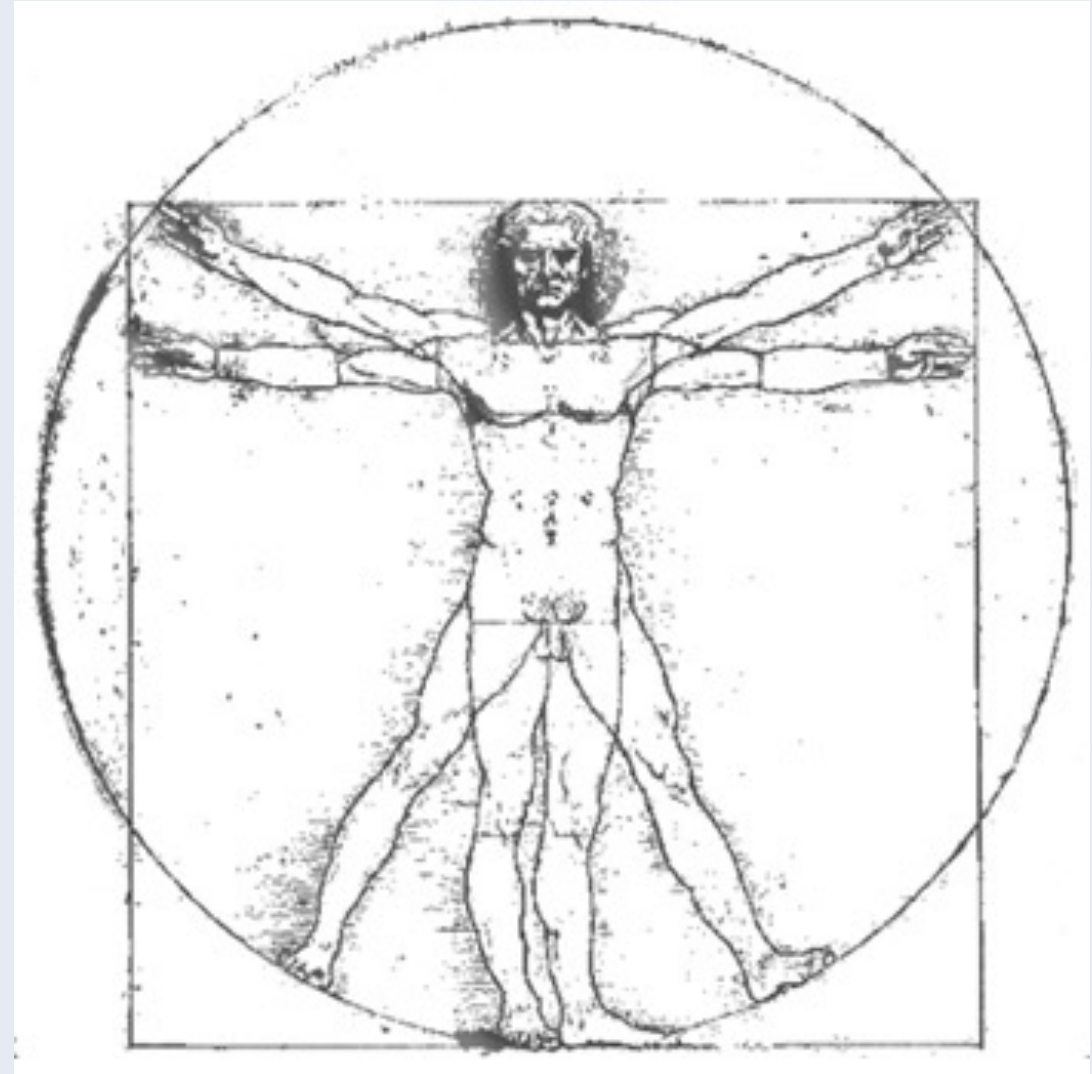
Simultaan (h)erkennen:

- *Herkennen*: onderdeel van de menselijke conditie (diversiteit)
- *Erkennen*: deel van de mensheid (inclusie) -> vanzelfsprekend?

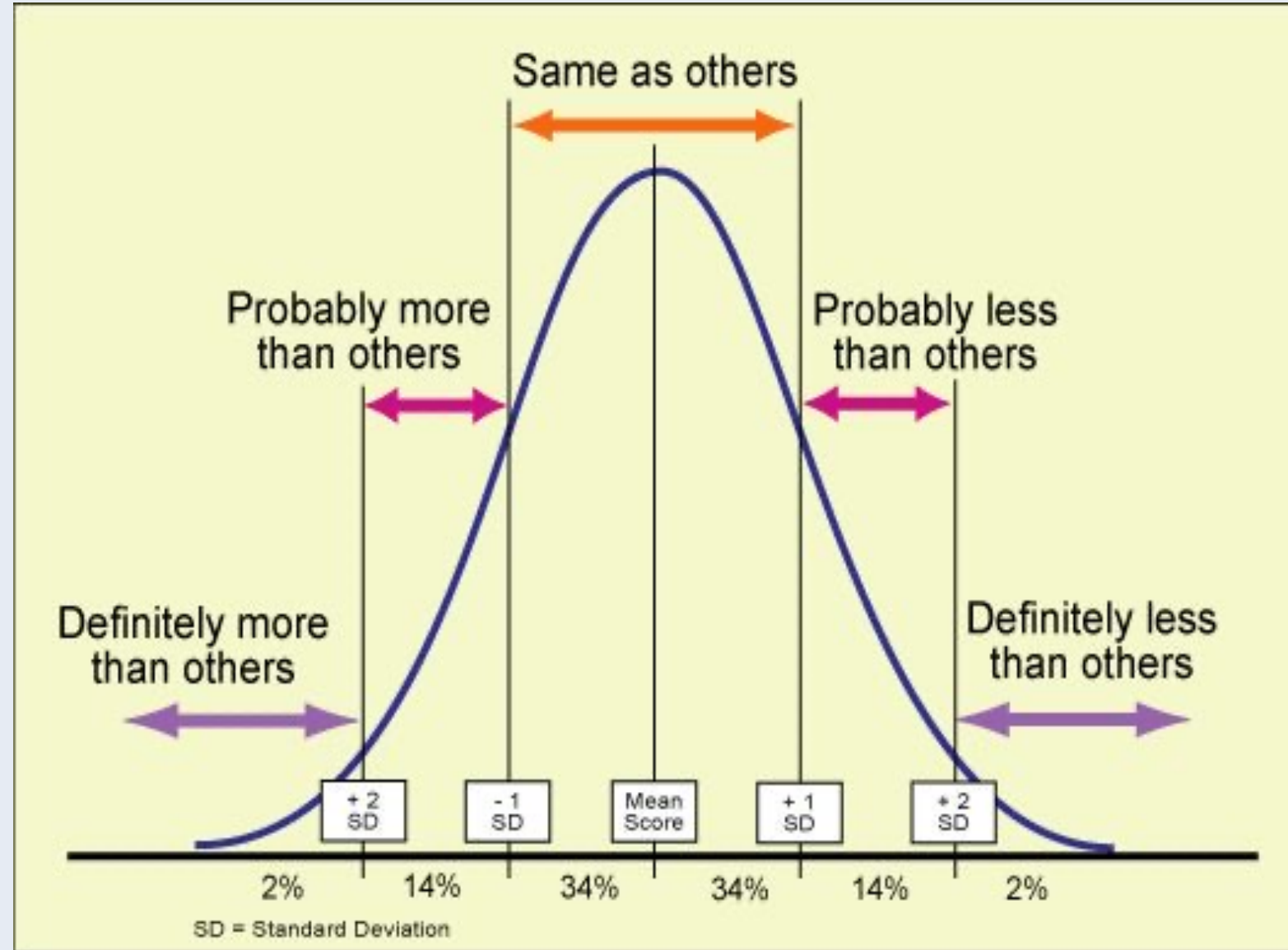
Niet (h)erkennen: 'Ableism'/validisme

- Discriminatie en uitsluiting vanwege een veronderstelde norm
 - > doe es ff normaal, 'ik wil graag normaal zijn'
- Inherente normen: het 'ideaaltype'
 - > '7 vinkjes' -> 8

PARADOX:

- Mensen met beperkingen en hun naasten voelen zich geconfronteerd door deze hen opgelegde normen, terwijl ze niet in staat zijn een ‘normaal’ leven te leiden
- “Sociale tirannie” van de norm: *doe normaal*

Marginalisatie

- ❖ Structureel: fysieke barrières, ontoegankelijke informatie
- ❖ Psycho-emotioneel: op persoonlijk niveau zoals opmerkingen, stigmatisering etc.
- ❖ Wordt vaak geïnternaliseerd (zgn. zelf-stigma)

Marginalisatie leidt tot discriminatie

Verschil wordt bijzonder gemaakt ->
de 'verbijzondering' wordt
gepathologiseerd/gemedicaliseerd ->
buiten de 'norm' geplaatst en gemarginaliseerd ->
ontoegankelijkheid, discriminatie en uitsluiting

Normaliseren van ontoegankelijkheid

‘Het normaliseren van exclusie’
(Titchkovsky, 2012)

- > dehumaniseren/ontmenselijken
- > veroordelen tot de marges van de samenleving

De 'verbijzondering' leidt tot ontoegankelijkheid, exclusie/uitsluiting en discriminatie

- > Pseudo-inclusie: *"Je mag meedoen, maar op onze voorwaarden"* -> de excuus-truus

Universeel Ontwerp

- erkent diversiteit
- is ontworpen en gebouwd vanaf de start
- is minder duur dan aanpassingen achteraf
- is efficiënter dan individuele oplossingen
- heeft voordelen voor meer mensen
- is esthetischer dan aanpassingen

Universeel ontwerp: je welkom weten

Centreren van de marge

Centreren van de marge: neem niet de gemiddelde mens als uitgangspunt, maar juist de benadeelde mens, de gemarginaliseerden

Bijvoorbeeld ondertiteling: niet alleen een must voor dove en slechthorende mensen, maar ook voor mensen die de taal onvoldoende machtig zijn.

Geef prioriteit aan mensen met beperkingen en iedereen profiteert mee!

Gebruikte bronnen/verder lezen/kijken:

Brown, S.E. (2002). What Is Disability Culture? *Disability Studies Quarterly*, 21(2), 34-50. <https://dsq-sds.org/article/view/343/433>

Nederlandstalig: <https://disabilitystudies.nl/sites/default/files/rapportage-familie-kwaliteit-van-bestaan-pdf.pdf>

Campbell, F. K. (2009). *Contours of ableism: Territories, objects, disability and desire* (Vol. 10). Palgrave Macmillan.

Davis, L. J. (2017). Constructing normalcy. In L. J. Davis (Ed.), *The disability studies reader* (Fifth Edition). New York: Taylor & Francis.

Goodley, D. & Runswick-Cole, K. (2014). *Becoming dishuman: thinking about the human through dis/ability*.
<http://dx.doi.org/10.1080/01596306.2014.930021>

Reeve, D. (2012). Preparation for Practice: Can Philosophy Have a Place in Helping Students Incorporate the Social Model of Disability Within Their Praxis? *Social Work Education*, 31(2), 227–234. <https://doi.org/10.1080/02615479.2012.644966>

Titchkosky, T. (2012). The ends of the body as pedagogic possibility. *Review of Education, Pedagogy, and Cultural Studies*, 34(3–4), 82–93.
doi:10.1080/10714413.2012.686851

Stripverhaal:

<http://erccomics.com/comics/rethinking-disability>

Disability Studies in Nederland: <https://disabilitystudies.nl/publicaties>

Nederlandstalige rapportage: <https://disabilitystudies.nl/sites/default/files/rapportage-familie-kwaliteit-van-bestaan-pdf.pdf>